

Fons Pep Ventura (Alcalá la Real 1817- Figueres 1875)

- Àrea d'Identificació:

- **Codi fons:** CAT CEDOC 3.5
- **Data(es):** (1817-1875)
- **Volum i suport:** 3 capsos, 584 partitures autògrafes.

- Àrea de context

- **Nom del/s productor/s:** Ventura, Pep (1817-1875). Altra forma del nom: Josep Maria Ventura Casas, Pep de la Ventura i Llandrich, Benet (1858 -1890). Altra forma del nom: Fill d'en Pep Ventura, Benet Ventura.
- **Història del/s productor/s:** Pep Ventura neix a Alcalá Real, Jaén el 1817 i mort a Figueres el 1875. El seu personatge es feu famós per l'impuls que li donà a la composició de la sardana llarga. El 1830 anà a Figueres a fer d'aprenent de sastre amb Joan Llandrich el qual també l'inicià en els estudis de música, per a la qual manifestà un talent excepcional. Pep Ventura a més, fou l'impulsor de la introducció de la tenora dins la cobla, nou instrument solista creat per Andreu Toron de Perpinyà, que substituïa l'antiga xeremia tenor. Aquest nou instrument li va permetre crear sardanes llargues, la qual cosa va afavorir el desenvolupament d'aquesta forma musical. D'aquesta manera Pep Ventura va esdevenir una figura de renom en l'àmbit musical figuerenc, tant com a compositor com a intèrpret. Benet Ventura i Llandrich neix a Figueres l'any 1858, fill únic després de 21 anys de matrimoni entre Pep Ventura i Maria Llandrich (filla de l'Escala). Als sis anys queda orfe de mare i als 17 anys es mor el seu pare. Des de jovenet fins a la seva mort formà part de la seva cobla del seu pare, la cobla d'en Pep, que més endavant va adoptar el nom d'Antiga Pep. També fou director del Cor de l'Erato. El dia 5 d'Agost de 1890 va sofrir un desmai tocant al poble de Selva de Mar. Cinc setmanes més tard va morir a Figueres víctima d'una tuberculosi hereditària. La seva obra més destacada és una sardana en homenatge al seu pare: "Un record a mon pare".
- **Història arxivística:** L'any 1875 mor Pep Ventura i els manuscrits passen al seu

fill Benet. El 1890 mort Benet Ventura i els manuscrits de tos dos passen a Dalmau Presas, editor de Figueres. En un moment determinat, Dalmau Presas passa tots els manuscrits a Josep Puig Pujades escriptor i polític nascut a Figueres, el qual confiarà les partitures a l'Orfeó Català. Segons la documentació conservada a l'arxiu de l'Orfeó Català, el 1928 les partitures ja eren a la Biblioteca de l'Orfeó Català.

- **Dades sobre l' ingrés:** Ingrés realitzat per Josep Puig Pujades entre 1900-1928 aproximadament.

- **Àrea de contingut i estructura**

- **Abast i contingut:** El fons Pep Ventura consta en la seva majoria de sardanes per a instruments de música de cobla. La gran majoria d'aquestes sardanes tenen un títol propi, entre les més destacades hi trobem: "Per tu ploro" o "Toc d'oració"... Però, també trobem un nombre destacat de composicions de les quals el títol aporta informació dels instruments que la conformen, per exemple: Sardana llarga de cornetines, de tenores, de baixos, de castenyoles, de fiscorn, de flabiol, de tibles, o fins i tot "otra" o "idem" són utilitzats per designar Sardanes. Destaca la utilització del títol "Sardana Larga"; apareix fins a 26 vegades. També trobem 3 sardanes sobre motius operístics (de les òperes: "La traviata", "El barbero de Sevilla" i "El Faust"). També hi observem unes quantes obres destinades a l'orquestra de música popular com schotisch (15) i valsos (10), Balls (8) i Havaneres (5) i tres peces de música sacra per a instruments de cobla: un Miserere, un Te Deum i una Missa. També alguna obra de música coral com per exemple "Un esmolet vell". Malgrat els esforços realitzats, hi ha 19 sardanes sense títol. Pel que fa l'autoria de les obres, totes les obres del fons menys una han estat escrites per Pep Ventura o atribuïdes a la seva persona. La única obra que no és seva, se'n desconeix l'autor, tot i que no es descarta que pugui ser del mateix Pep Ventura. Pel que fa a les datacions de les obres, només dues sardanes porten una data concreta: 1908 i 1906, la resta d'obres s'ha estimat que foren composades durant el període de l'any 1800 al 1900. Respecte al repertori musical es pot establir que quasi un 95% del fons és estrictament música per a cobla, i en són els instruments principals: el flabiol (molt poques vegades apareix el tamborí), el tible (normalment hi ha primera i segona veu), la tenora (sempre apareix nombrada com a "Tenor" i normalment té un paper protagonista, forces solos, i també a dues veus), els cornetins (sempre a 2 veus), el fiscorn (de vegades apareix a dues veus) i el contrabaix. D'altres instruments que també són presents però no tan destacats són: el

trombó, el bombo i la trompa (també a dues veus). En algunes composicions hi apareix un instrument de percussió que no s'ha pogut identificar. Com a curiositat apareix dues vegades l'instrument anomenat "Campanologo" i Pep Ventura li dedica una Sardana. Pel que fa a la composició de Benet hi trobem principalment sardanes, totes amb els seus corresponents títols. També s'hi troben algunes danses (Xotis, Americanes...), i poques composicions religioses (dues misses, per exemple). Pel que respecta l'autoria, la majoria d'obres estan signades per ell mateix o se li han atribuït per la similitud de l'escriptura. Tot i que hi ha també presència d'obres d'altres autors arranjades pel mateix Benet. Hi ha molt poques obres anònimes. Pel que fa a les datacions, la majoria d'obres comprenen un període de temps relativament curt: 1878-1890, i la gran majoria estan datades.

- **Sistema d'organització:** El fons es troba organitzat en tres capses d'arxiu seguint una ordenació numèrica tal i com va arribar amb el seu ingrés.

- **Àrea de condicions d'accés i ús**

- **Condicions d'accés:** Lliure accés.
- **Condicions de reproducció:** Es podran reproduir totes les obres que siguin de domini públic o estiguin exhaurides. Per la reproducció de les obres que no pertanyen al domini públic, només serà possible per ús privat del sol·licitant i exclusivament per fins d'investigació, respectant la legislació vigent de la Llei de Propietat intel·lectual.
- **Llengües i escriptures dels documents:** Català.
- **Instruments de descripció (RE):** Inventari realitzat per el personal del Centre.

- **Àrea de documentació relacionada**

- **Documentació relacionada (RE):** Es conserva manuscrits i documentació del compositor a l'Arxiu Històric Municipal de Figueres, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà i també a la Seu de la Societat General d'Autors i editors de Barcelona. També hi trobem documentació al fons de Salvador Raurich de la Biblioteca de Catalunya.

- **Bibliografia (OP):** Trobem bibliografia del músic al catàleg local del Centre.
<http://catalegboc.palaumusica.org/?theme=palau>.

- **Àrea de notes**

- **Notes (OP):**

- **Àrea de control de la descripció:**

- **Autoria i data/es (OB):** Descripció realitzada per Marta Grassot a 01/10/2012.
- **Fonts (OB):** -AYATS, Jaume [et. al]. "Pep Ventura abans del mite quan la sardana era un ball de moda". Figueres: Consorci del Museu de l'Empordà, 2010. 179 p. -Wikipedia. La enciclopèdia del llibre. Pep Ventura. [en línia]. Wikipedia: 9 de març 2013 [Consulta: 11 de desembre de 2013]. Disponible a: http://ca.wikipedia.org/wiki/Josep_Maria_Ventura_i_Casas. -"Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana". Madrid: Sociedad General de Autores y Editores, 2002. Vol 10. ISBN:84-8048-313-X. -"Gran Enciclopèdia de la Música". Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 2003. Vol 8. ISBN volum 8, p: 84-412-0204-0. -Ventura i Llandrich, Benet. [en línia]. Músics per la Cobla. [Consulta: 17 de desembre de 2013]. Disponible a: AYATS, Jaume [et. Al]. Pep Ventura abans del mite quan la sardana era un ball de moda. Figueres: Consorci del Museu de l'Empordà, 2010. 179 p. -COSTAL I FORNELLS, Anna. Pep Ventura : moda, sàtira i revolució. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Musicologia. 2008. Treball investigació . -"Gran Enciclopèdia de la Música". Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. 8.
- **Regles o convencions (OP):** NODAC. Norma de descripció Arxivística de Catalunya.